

I. Bamibdar 32

(א) ומקנהו רב היתה לבני ראובן ולבני גד עצים מאד ויראו את-ארץ יעזר ואת-ארץ גלעד והנה המקום מקום מקנה: (ב) ויבאו בני-גד ובני ראובן ויאמרו אל-משה ואל-אלעזר הכהן ואל-נשיאי העדה לאמר: (ג) עשרות ודיבן ויעזר ונמרד וחשבון ואלעלה ושכם ונבו ובעז: (ד) הארץ אשר הפה יקוק לפני עדת ישראל ארץ מקנה הוא ולעבדיך מקנה: (ה) ויאמרו אס-מצאנו חן בעיניך יתן את-הארץ הזאת לעבדיך לאחזה אל-תעברנו את-הירדן: (ו) ויאמר משה לבני-גד ולבני ראובן האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבו פה: (ז) ולמה תנואון ותניאון את-לב בני ישראל מעבר אל-הארץ אשר-נתנו להם יקוק (ח) פה עשו אבתיכם בשלחי אתם מקדש ברנע לראות את-הארץ: (ט) ויעלו עד-נחל אשכול ויראו את-הארץ ויניאו את-לב בני ישראל לבלתי-בא אל-הארץ אשר-נתן להם יקוק (י) ויחראף יקוק ביום ההוא וישבע לאמר: (יא) אס-יראו האנשים העלים ממצרים מבין עשרים שנה ומעלה את האדמה אשר נשבעתי לאברהם ליצחק וליעקב כי לא-מלאו אחרי: (יב) בלתי כלב בן-יפנה הקניזי ויהושע בן-נון כי מלאו אחרי יקוק (יג) ויחראף יקוק בישראל וינעם במדבר ארבעים שנה עד-תם כל-הדור העשה הרע בעיני יקוק (יד) והנה קמתם תחת אבתיכם תרבות אנשים חטאים לספות עוד על חרון אף-יקוק אל-ישראל: (טו) כי תשובו מאחרי ויסף עוד להניחו במדבר ושחתם לכל-העם הזה: (טז) ויגשו אליו ויאמרו גדרת צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו: (יז) ואנחנו נחלץ חשים לפני בני ישראל עד אשר אס-הביאם אל-מקומם וישב טפנו בערי המבצר מפני יבוי הארץ: (יח) לא נשוב אל-בתינו עד התנחל בני ישראל איש נחלתו: (יט) כי לא ננחל אתם מעבר לירדן והלאה כי באה נחלתנו אלינו מעבר הירדן מורחה: (פ) ויאמר אליהם משה אס-תעשו את-הדבר הזה אס-תחלצו לפני יקוק למלחמה: (כא) ועבר לכם כל-חלוצי את-הירדן לפני יקוק עד הורישו את-איבי מפניו: (כב) ונכבשה הארץ לפני יקוק ואחר תשובו והייתם נקיים מיקוק ומישראל והייתה הארץ הזאת לכם לאחזה לפני יקוק (כג) ואס-לא תעשו כן הנה חטאתם ליקוק ודעו חטאתכם אשר תמצא אתכם: (כד) בני-לכם ערים לטפכם וגדרת וכל-בהמתנו יהיו-שם: (כה) ויאמר בני-גד ובני ראובן אל-משה לאמר עבדיך יעשו כאשר אדושם מצוה: (כו) טפנו נשינו מקננו וכל-בהמתנו יהיו-שם בערי הגלעד: (כז) ועבדיך יעברו כל-חלוצי צבא לפני יקוק למלחמה כאשר אדושם דבר: (כח) ויצו להם משה את אלעזר הכהן ואת יהושע בן-נון ואת-ראשי אבות המשות לבני ישראל: (כט) ויאמר משה אלכם אס-יעברו בני-גד ובני-ראובן ואתכם את-הירדן כל-חלוצי למלחמה לפני יקוק ונכבשה הארץ לפניכם ונתתם להם את-ארץ הגלעד לאחזה: (ל) ואס-לא יעברו חלוצים אתכם ונאחזו בתככם בארץ כנען: (לא) ויענו בני-גד ובני ראובן לאמר את אשר דבר יקוק אל-עבדיך כן נעשה: (לב) נחנו נעבר חלוצים לפני יקוק ארץ כנען ואתנו אחות נחלתנו מעבר לירדן:

(1) The Reubenites and the Gadites owned cattle in very great numbers. Noting that the lands of Jazer and Gilead were a region suitable for cattle, (2) the Gadites and the Reubenites came to Moses, Eleazar the priest, and the chieftains of the community, and said, (3) "Ataroth, Dibon, Jazer, Nimrah, Heshbon, Elealeh, Sebam, Nebo, and Beon— (4) the land that the LORD has conquered for the community of Israel is cattle country, and your servants have cattle. (5) It would be a favor to us," they continued, "if this land were given to your servants as a holding; do not move us across the Jordan." (6) Moses replied to the Gadites and the Reubenites, "Are your brothers to go to war while you stay here? (7) Why will you turn the minds of the Israelites from crossing into the land that the LORD has given them? (8) That is what your fathers did when I sent them from Kadesh-barnea to survey the land. (9) After going up to the wadi Eshcol and surveying the land, they turned the minds of the Israelites from invading the land that the LORD had given them. (10) Thereupon the LORD was incensed and He swore, (11) 'None of the men from twenty years up who came out of Egypt shall see the land that I promised on oath to Abraham, Isaac, and Jacob, for they did not remain loyal to Me— (12) none except Caleb son of Jephunneh the Kenizzite and Joshua son of Nun, for they remained loyal to the LORD.' (13) The LORD was incensed at Israel, and for forty years He made them wander in the wilderness, until the whole generation that had provoked the LORD's displeasure was gone. (14) And now you, a breed of sinful men, have replaced your fathers, to add still further to the LORD's wrath against Israel. (15) If you turn away from Him and He abandons them once more in the wilderness, you will bring calamity upon all this people." (16) Then they stepped up to him and said, "We will build here sheepfolds for our flocks and towns for our children. (17) And we will hasten as shock-troops in the van of the Israelites until we have established them in their home, while our children stay in the fortified towns because of the inhabitants of the land. (18) We will not return to our homes until every one of the Israelites is in possession of his portion. (19) But we will not have a share with them in the territory beyond the Jordan, for we have received our share on the east side of the Jordan." (20) Moses said to them, "If you do this, if you go to battle as shock-troops, at the instance of the LORD, (21) and every shock-fighter among you crosses the Jordan, at the instance of the LORD, until He has dispossessed His enemies before Him, (22) and the land has been subdued, at the instance of the LORD, and then you return—you shall be clear before the LORD and before Israel; and this land shall be your holding under the LORD. (23) But if you do not do so, you will have sinned against the LORD; and know that your sin will overtake you. (24) Build towns for your children and sheepfolds for your flocks, but do what you have promised." (25) The Gadites and the Reubenites answered Moses, "Your servants will do as my lord commands. (26) Our children, our wives, our flocks, and all our other livestock will stay behind in the towns of Gilead; (27) while your servants, all those recruited for war, cross over, at the instance of the LORD, to engage in battle—as my lord orders." (28) Then Moses gave instructions concerning them to Eleazar the priest, Joshua son of Nun, and the family heads of the Israelite tribes. (29) Moses said to them, "If every shock-fighter among the Gadites and the Reubenites crosses the Jordan with you to do battle, at the instance of the LORD, and the land is subdued before you, you shall give them the land of Gilead as a holding. (30) But if they do not cross over with you as shock-troops, they shall receive holdings among you in the land of Canaan." (31) The

Gadites and the Reubenites said in reply, "Whatever the LORD has spoken concerning your servants, that we will do. (32) We ourselves will cross over as shock-troops, at the instance of the LORD, into the land of Canaan; and we shall keep our hereditary holding across the Jordan."

2. Devarim 3

(יב) וְאֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת יְרֻשׁוּ בְּעֵת הַהוּא מֵעַרְעָר אֲשֶׁר-עַל-נַחַל אַרְנוֹן וְחֻצֵי הַר-הַגִּלְעָד וְעַלְיוֹ נָתַתִּי לְרֵאוּבֵנִי וְלְגָדִי: ... (כא) וְאֶת-הַשּׁוֹשׁוֹעַ צִיְתִי בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר עֵינֶיךָ הִרְאֵת אֶת כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְפָנַי יַעֲשֶׂה יְהוָה לְכָל-הַמְּמַלְכֹת אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר עִמָּה: (כב) לֹא תִירָאוּם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלְחָם לְכֶם: (ס) (כג) וְאֶת-חֲנָן אֶל-יְהוָה בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר: (כד) אֲדוּשֶׁם יְהוָה אַתָּה הַחֲלוּת לְהִרְאוֹת אֶת-עַבְדְּךָ אֶת-גְּדֹלְךָ וְאֶת-יְדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי-אֵל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה כַמְעַשִּׂיךָ וּכְגִבוּרְתְּךָ: (כה) אֶעֱבְרָה-נָא וְאִרְאֶה אֶת-הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְהִלְבֵּנוּ: (כו) וְתַעֲבֹר יְהוָה בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רַב-לֵךְ אֶל-תּוֹסֵף דָּבָר אֵלַי עוֹד בְּדַבַּר הַזֶּה: (כז) עֲלֵה וּרְאֵה הַפְּסָגָה וְשֵׂא עֵינֶיךָ זְמָה וְצַפְנָה וְתִימְנָה וּמִזְרְחָה וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ כִּי-לֹא תַעֲבֹר אֶת-הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: (כח) וְצֹו אֶת-יְהוֹשֻׁעַ וְחֻזְקוּהוּ וְאִמְצֵהוּ כִּי-הוּא יַעֲבֹר לְפָנַי הַעַם הַזֶּה וְהוּא יִנְחִיל אוֹתָם אֶת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: (כט) וַיָּשָׁב בְּנֵי אֶת-בֵּית פְּעוֹר: (פ)

(12) And this is the land which we apportioned at that time: The part from Aroer along the wadi Arnon, with part of the hill country of Gilead and its towns, I assigned to the Reubenites and the Gadites. ... (21) I also charged Joshua at that time, saying, "You have seen with your own eyes all that the LORD your G-d has done to these two kings; so shall the LORD do to all the kingdoms into which you shall cross over. (22) Do not fear them, for it is the LORD your G-d who will battle for you." (23) I pleaded with the LORD at that time, saying, (24) "O Lord G-D, You who let Your servant see the first works of Your greatness and Your mighty hand, You whose powerful deeds no G-d in heaven or on earth can equal! (25) Let me, I pray, cross over and see the good land on the other side of the Jordan, that good hill country, and the Lebanon." (26) But the LORD was wrathful with me on your account and would not listen to me. The LORD said to me, "Enough! Never speak to Me of this matter again! (27) Go up to the summit of Pisgah and gaze about, to the west, the north, the south, and the east. Look at it well, for you shall not go across yonder Jordan. (28) Give Joshua his instructions, and imbue him with strength and courage, for he shall go across at the head of this people, and he shall allot to them the land that you may only see." (29) Meanwhile we stayed on in the valley near Beth-peor.

3. Devarim Rabbah 3 (Translation from Aviva Zornberg)

לפיכך כשפאו לעבר את הירדן הזכיר להן כל מה שבקש עליהן סגוריא, שהיה סבור שהם מבקשים עליו רחמים שיבנס עמהם. מהו אתה עבר, אמר רבי תנחומא שהיה משה מחבט עצמו לפניו ואומר להם אתם עוברים, אני איני עובר, ופתח להם פתח שמא יבקשו עליו רחמים, ולא היו מבינים, למה הדבר דומה למלך שהיו לו בנים הרבה ממטרונה, סרחו עליו מטרונה, בקש להוציאה, אמר לה תהא יודעת שאני נוטל אחרת, אמרה לו אין, ואין את אומר לי מי היא זו שאתה עתיד לשל, אמר לה פלונית. מה עשתה מטרונה, בנסה את בניה אמרה להן הווי יודעין שאביכם מבקש לגרשני ולשל את פלונית, יכולין אתם שלא להשתעבד בה, אמרו לה הן, אמרה להן תדעו מה היא עתידה לעשות בכם, והיתה אומרת שמא יבינו ויבקשו עליה מאביהן, ולא היו מבינין, כיון שלא הבינו אמרה ואיני מצוה אלא בשביל עצמכם שתהיו זהירים בכבוד אביכם. כך משה כיון שאמר לו הקדוש ברוך הוא (במדבר כו, יח): קח לך את יהושע בן נון וגו' (דברים ג, כו): כי לא תעבר את הירדן הזה, היה אומר לפני ישראל (דברים ז, א): והיה כי יביאך יקוק אלקיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה. אתה עבר עובר, שמא יבינו ויבקשו עליו רחמים ולא היו מבינין, כיון שלא הבינו אמר איני מצוה אלא בשביל עצמכם שתהיו זהירין בכבוד אביכם שבשמים, מנין, שנאמר (דברים ו, יג): את יקוק אלקיך תירא וגו'.

Therefore, when they came to cross over the Jordan, Moses reminded them of every plea that he had made on their behalf, because he thought that now they would pray on his behalf, that he should enter the land with them. What is the force of "You are crossing over"? R. Tanchuma said: Moses prostrated himself before Israel and said to them: "You are to cross over, but not I." He gave them the opportunity to pray for him, but they did not grasp his meaning.

This can be compared to a king who had many children by a noble lady. The lady was undutiful to him and he resolved to dismiss her. He said to her: "Know that I am going to marry another wife." She replied: "Yes, but will you not tell me whom it is that you intend to marry?" He replied: "So-and-so." What did the noble lady do? She summoned her children and said to them: "Know that your father intends to divorce me and to marry So-and-so. Could you bear to be subjected to her?" They replied: "Yes." She then said to them: "Know what she will do to you." She thought that perhaps they would understand what she meant and would intercede with their father on her behalf, but they did not understand. As they did not understand, she said: "I will command you only for your own sake, be mindful of the honor of your father."

So it was with Moses. When G-d said to him: "Take Joshua the son of Nun ..." (Num. 27:18); "For you shall not cross over that Jordan ..." (Deut. 3:27), Moses said to Israel, "And it shall come to pass, when the Lord your G-d shall bring you into the land where you are going to possess it" (II:29); he stressed [the words], "You are to cross over this day, not I"; he thought that perhaps Israel would understand. As they did not understand, he said: "I will command you only for your own sakes, be mindful of the honor of your Father in heaven." How do we know this? For it said, "That you may fear the Lord your G-d..."

4. Devarim Rabbah 7

. אמר רבי שמואל בר נחמני בשביל עצמו אמר להם משה את הדבר הזה, כיצד, שני דברים גזר הקדוש ברוך הוא, אחד על ישראל, ואחד על משה. אחד על ישראל בשעה שבקש משה לפגוע בארץ ישראל, אמר לו הקדוש ברוך הוא (דברים ט, יד): הרף ממני ואשמידם. ואחד על משה, בשעה שבקש משה לפגוע בארץ ישראל, אמר לו הקדוש ברוך הוא (דברים ג, כז): לא תעבר את הירדן הזה, ומשה בקש מן הקדוש ברוך הוא לבטל את שתייהן, אמר לפניו רבונו של עולם (במדבר יד, יט): סלח נא לעם הזה כגדל חסדך, ובטלה של הקדוש ברוך הוא ונתקיימה של משה, מנין, שנאמר (במדבר יד, כ): סלחתי כדברך. בין שבא לפגוע בארץ ישראל, התחיל אומר (דברים ג, כה): אעברה נא ואראה את הארץ הטובה. אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, כבר בטלת את שלי וקימת את שלך, אני אמרתי ואשמידם, ואת אמרת סלח נא, ונתקיים שלך, ואף עכשו מבקש אני לקיים את שלי ולבטל את שלך, אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, אין אתה יודע מה לעשות, אתה רוצה לאחוז את החבל בשני ראשיו, אמר לו, אם אעברה נא אתה מבקש לקיים, בטל סלח נא, ואם סלח נא אתה מבקש לקיים, בטל אעברה נא. אמר רבי יהושע בן לוי בין ששמע משה רבינו כך. אמר לפניו רבונו של עולם ימות משה ומאה פיוצא בו ולא תנוק צפרנו של אחד מהם. אמר רבי שמואל בר יצחק, בין שנטה משה למות ולא בקשו עליו רחמים שיפגוע לארץ, פגם אותן והתחיל מוכיחן...

"G-d has not given you a heart to know": R. Samuel b. Nahmani said: Moses said this with reference to himself. How so? The Holy One, blessed be He, made two decrees, one affecting Israel, and one affecting Moses. The one affecting Israel was when they committed the unmentionable sin [the Golden Calf], as it is said, "Let Me alone, that I may destroy them" (Deut. 9:14). And the one affecting Moses? When Moses sought to enter the Land of Israel, G-d said to him, "You shall not cross over this Jordan" (3:27).

Moses therefore entreated G-d to annul both decrees. He said to G-d: "Master of the Universe, Pardon, I pray, the iniquity of this people according unto the greatness of Your lovingkindness" (Num. 14:19), and G-d's decree was annulled while his own prayer was fulfilled; as it is said, "I have pardoned according to your word" (14:20). When he was about to enter the Land, Moses entreated: "Let me cross over, I pray, and see the good Land" (Deut.3:25). And G-d replied: "Moses, on a former occasion you annulled My decree and I granted your prayer; I said: "That I may destroy them," and you prayed: "Pardon, I pray"; and your prayer was fulfilled. On this occasion, I wish to carry out My decree and to refuse your prayer." G-d added: "Moses, you do not know how to behave! You wish to hold the rope at both ends. If you insist on 'Let me cross over, I pray,' then you must withdraw the prayer, 'Pardon, I pray'; and if you insist on 'Pardon, I pray,' then you must withdraw, 'Let me cross over, I pray.'

R. Joshua b. Levi said: When Moses our teacher heard this, he exclaimed before G-d: "Master of the Universe, let rather Moses and a hundred like him perish than that the fingernail of even one of them [Israel] should be injured!" R. Samuel b. Isaac said: When Moses was about to die and they did not pray for him, he brought them in and began to rebuke them.

5. Abarbanel

והנה בני גד ובני ראובן ... ורצו לומר לו שחוץ ממעלת תורתו [= במחילת כבודו] לא הבין כוונתם... אין אנחנו רוצים לשבת פה מעתה, אבל... ניחלץ חושים... ונלך למלחמה עם אחינו.

"The children of Gad and Reuven ... wished to tell Moshe that despite his great wisdom he had misunderstood their intention... Out of respect for him they approached him to tell him quietly, 'Our master, you have not understood our words and our intention... We do not wish to settle here immediately; rather, we shall pass over armed... and go to war with our brethren.

6. Rabbi Yitzhak Arama (Akeidat Yitzhak, chapter 85)

אמנם הנראה בזה הוא כי הנה משה אדוננו עליו השלום בעוצם חכמתו עמד על אימות כוונתם, ולבו לב חכם אשר לימינו, וירה חצים שנונים אל כל אשר יהיה בלבם ולא יחטיא... ומהנראה שכאשר חשב להם, כן היה בלבם. כי מתחילה לא היה בדעתם לעבור עמהם למלחמה. וזה מה שאמרו 'אל תעברנו את הירדן'. ועוד: כי לא נאמר (בפסוק טז) 'ויאמרו אליו בני גד ובני ראובן גדרת צאן וגו' אלא 'ויגשו אליו ויאמרו' וגו'. דמשמע ששמעו דבריו [של משה] ונתיעצו עליהם, ואחר כך חזרו אליו עם התשובה ההיא

"Indeed it appears that Moshe our master, of blessed memory, with his wealth of wisdom, understood their true intention... For their original intention was not to pass over with them to war. And this is what they meant when they said, 'Do not bring us over the Jordan.' Moreover, it is not written (in verse 16), 'And the children of Gad and the children of Reuven said to him,' but rather, 'And they approached him and said.' Meaning that they had heard what he said and had reconsidered, and thereafter they came back to him with their answer."